

พรพิมล ทองธรรมชาติ 2550: ธุรกิจข้าวโพดฝักอ่อนภายใต้การทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลง
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจการเกษตร) สาขาธุรกิจการเกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
และทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D.
201 หน้า

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน
เพื่อศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน ผลตอบแทนทางการเงินของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อนทั้งที่ทำและไม่ทำสัญญา
ฟาร์มแบบมีข้อตกลง พร้อมทั้งเพื่อเปรียบเทียบต้นทุนในการรับซื้อของบริษัทผู้รับซื้อข้าวโพดฝักอ่อนจากเกษตรกร
ที่ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงกับการรับซื้อจากตลาดทั่วไป ตลอดจนพิจารณาถึงผลประโยชน์ ผลเสียที่เกษตรกร
ผู้รวบรวม และบริษัทผู้รับซื้อได้รับจากการทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการผลิต
ระหว่างปีการผลิต 2548/2549 จากเกษตรกรตัวอย่างจำนวน 60 ราย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ทำสัญญาฟาร์มแบบมี
ข้อตกลงจำนวน 30 ราย และกลุ่มที่ไม่ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงจำนวน 30 ราย ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีและ
จังหวัดนครปฐม

ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนทั้งที่ทำและไม่
ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงไม่แตกต่างกัน ปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบ คือ ปัญหา
เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตที่มีราคาแพง ปัญหาน้ำท่วมทำลายผลผลิต ไม่สามารถกำหนดราคาหรือต่อรองราคาจากผู้รับ
ซื้อ รวมถึงการถูกกดราคารับซื้อจากผู้ซื้อด้วย เมื่อวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทนทางการเงินของเกษตรกรในการผลิต
ข้าวโพดฝักอ่อน พบว่าเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อนที่ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงมีต้นทุนการผลิตและรายได้
สุทธิสูงกว่าเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อนที่ไม่ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ สาเหตุสำคัญที่ทำให้
ให้ต้นทุนการผลิตสูงกว่า คือ เกษตรกรต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในการจัดการผลิต เพื่อให้ผลผลิตออกมาตรง
ตามเกณฑ์กำหนดไว้ ในการลงทุนผลิตข้าวโพดฝักอ่อนแบบที่ทำสัญญามีความเสี่ยงต่ำกว่าที่ไม่ทำสัญญาฟาร์มแบบ
มีข้อตกลง ส่วนต้นทุนในการรับซื้อผลผลิตของบริษัทผู้รับซื้อผลผลิต พบว่า ต้นทุนในการรับซื้อผลผลิตภายใต้การ
ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลงสูงกว่าต้นทุนการรับซื้อจากตลาดทั่วไป เนื่องจากราคารับซื้อภายใต้การทำสัญญาสูง
กว่าการรับซื้อจากตลาดทั่วไป แต่บริษัทผู้รับซื้อยินดีที่จะจ่าย เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และสามารถตรวจสอบ
ข้อมูลแหล่งที่มาของผลผลิต และผลประโยชน์ของเกษตรกรและผู้รวบรวม คือ มีความมั่นคงในรายได้ ได้รับความรู้
ความช่วยเหลือจากบริษัทผู้รับซื้อ แต่ทั้งนี้เกษตรกร และผู้รวบรวมก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุในสัญญาอย่าง
เคร่งครัด เพราะถ้าผลผลิตไม่ตรงตามเกณฑ์ที่ระบุก็ต้องรับผิดชอบเอง เนื่องจากบริษัทจะไม่รับซื้อ

ดังนั้นเกษตรกรควรหันมาปลูกข้าวโพดฝักอ่อนแบบมีการทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลง เพราะ
ผลประโยชน์ที่ได้รับมีมากกว่าการปลูกโดยไม่ทำสัญญาฟาร์มแบบมีข้อตกลง และควรนำการจัดการห่วงโซ่อุปทาน
เข้ามาใช้ในการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน เพื่อที่จะได้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

พรพิมล ทองธรรมชาติ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

21 / ๒๕.๕ / ๕๐